

BELKİ ŞEHRE BİR FİLM GELİR..

M* Ümit SEYREK

1980 yılının Haziran ayı,,Sümbül Dağı'nın eteklerinden, küllüstür bir otobüs süzülüyor kasabaya doğru,.. Derin vadilerden geçip giden otobüste bir çocuk, yanık sesiyle bir sevda türküsü söylüyor, “..yine gece oldu uyku gelmiyor, bu savuk gecelerde rüyam gelmiyor.,/” Rüyam gelmiyor! Alışık değil kimse böyle bir ifadeye. Kendi dilinde anlamlı bir sevda türküsü çevrilince böylesine evriliyordu işte, Otobüsün tek yolcusu bu çocuk değildi, Son siyasal gelişmeleri değerlendirmek için Diyarbakır'a giden "Mahmut Arkadaş", kütüphanesi olmayan, gözden ve haliyle de gönülden uzak bu kasabaya kütüphane müdürü olarak gönderilen Güner Sernikli ve ailesi, kasabanın dışarıda okuyan tek ferdi Yılmaz ve de diğerleri,,

Otobüs kasabaya varmıştı, Yılmaz inmişti ilk, daha sonra Mahmut "Arkadaş", Kanlarının deli aktığı zaman dilimlerini yaşayan kasabanın toy gençleri onu bekliyorlardı, Mahmut Arkadaş'ın onlara söyleyecek çok şeyi vardı. Önce Diyarbakır'daki arkadaşların selamını iletenecekti, sonra da olan biteni. Selam, "devrimci" bir gençten, "ve aleykümselaam" gibi geleneksel bir karşılık buluyordu. Devrimciydiler, gelenekseli aşacaklardı. Hata anında farkediliyor ve "varolsun yoldaşlar" diye düzeltiliyordu. Olurdu böyle hatalar, yeter ki niyet iyi olsun.

Sonra Güner Bey İniyordu otobüsten, Kansız ve şehrin çok az gördüğü bir güzelliikle beraber. Her şeyin bittiği yerde başlayan bu şehre gelen güzelliğin adı "Tuuba" İdi, "Yumuşak g"si yoktu, "Zaten lüzum da yoktu", "Gerçekten şahane bir İsim"di, Babasını bu şehre "atamışlardı", yani "atmışlardı". Babasıyla çıktığı zorunlu yolculukların birinde sakat kalmıştı. Dayanılmaz yolculuklardan arta kalan dayanılmaz bir acı,.. Kasabaya gelmişlerdi gelmesine ama kasabanın ortasında yapayalnız kalmışlardı. Buraya çay içmeye gelmemişlerdi. Burası onların ikinci bir emre kadar zorunlu ikamet yerleriydi. Kasaba halkı onlardan habersizdi, Onlarla ilgilenmek kasabanın "deli"sine kalmıştı. Adı Emin'di. Kasaba halkı ona "Deli Emin" diyordu. Bazen de "Vizontele Emin",,,

Yenj bir hayat başlıyordu bazıları için. Emin, görür görmez vurulmuştu o güzelliğe, Tuuba'yı görünce eski aşkını unutuvermişti birden, Adı Cristin'di, Onu silmek istemiyordu ama o da on yıldır bir kez olsun yazmamıştı. Bir zamanlar, güvercinlerini bırakıp gidebilse belki kavuşacaktı ona, Gidememişti, güvercinlerini bırakamamıştı. Her ne kadar içlerinde kendini keklik sananlar olsa da, günü iki taklayla savuşturanlar olsa da,

kiyamamıştı... Hepsi eskide kaldı, Şimdi eskiyi unutup yeniye yelken açma zamanıydı,,

Ülke farklı bir dönem yaşıyordu. Binlerce insanın öldüğü, büyük kavgaların koptuğu, öfkenin kınından çıktığı bir dönem. Dönemin siyasal çatışmaları ve neredeyse bir iç savaşı andıran ülke ortamı, o kasabaya da taşınmıştı. Kavgalar, kamplaşmalar, bölünmeler,, DFKD ve DEKD diye iki örgüte ayrılmışlardı. Çok ciddi fikir ayrılıkları vardı!!! ve hiçbir konuda anlaşamıyorlardı, DFKD'nin 3,Kuruluş Yıldönümü yaklaşıyordu, Şehrin en yüksek tepesine, yani "Vatan Tepesi"ne büyük bir DFKD yazısı yazılacaktı. Bu yazıyı Deli Emin'den başkası yazamazdı. "Akıllılar" o yetiye sahip değildi. Kapasiteleri yetmiyordu buna, Emin, yazı konusunda tereddütler yaşıyordu, Mahmut Arkadaşa göre Emin Arkadaş bu yazıyı yazmalıydı, Çünkü Emin Arkadaş'm da halkına borcu vardı, Emin aynı şekilde düşünmüyordu, Onun, halkına borcu yok aksine alacağı vardı. Bir sürü vizontele tamir etmiş, tabela yazmış, hiçbirinin parasını alamamıştı, Faşistten de, devrimciden de,.. Biri, olduğu halde vermiyordu. Diğeri, olmadığından. Biliyordu ki iyi çocuklardı hepsi. Hiç kimsenin borcu kalmazdı onlarda. Önce halka olan borçlarını ödeyeceklerdi, sonra Emin'e,, Günün İlk ışıkları Vatan Tepesi'ne vurmaya başladığında kocaman

DFKD yazısı şehre gülümsüyordu, O yazı orda öyle durduğu sürece DEKDİilere rahat yoktu, DFKD, küçük bir müdahaleyle DEKD oluvermişti. Bundan daha büyük bir kavga nedeni olabilir miydi? Sayısını kendilerinin de bilmediği kavgalara bir tane daha eklenmişti. Hepsinin sonunda değişmeyen şeyler ise; jandarma, askeri araç ve karakol,...

Kütüphanesi olmayan şehre kütüphane müdürü olarak gelmişti. Bir şeyler yapmalıydı. En azından bir kütüphane, Belediye Başkanı Nazmi Bey ve Eminin desteğiyle yapılmıştı kütüphane. Kütüphane yapılmıştı ama bir sorun vardı, Kitap yoktu. Güner Beyin bir arkadaşına yazdığı mektup gazetede yayınlanınca ülkenin dört bir yanından kitaplar yollanmıştı. Dayanışmanın ve paylaşmanın gücüyle bu sorun da aşılmıştı, "Gönder kütüphanesi olmayan yere böyle kütüphane müdürünü, yapsın sana bir kütüphane. Gönder hastanesi olmayan yere böyle doktor, yapsın sana hastane". Küçük bir sağlık ocağı da olsa hastanesi vardı kasabanın; ama, doktoru yoktu, Doktor için lojman bile yapılmıştı, Ama yapıldığından beri hiç oturan olmamıştı, ... Kütüphane sayesinde şehrin sürekli çatışan delikanlıları bir konuda olsun anlaşabilmişti. Hem de on saniyede, ... Kütüphanedeki sigara içme yasağına karşıydılar ve bu yasak kabul edilemezdi,

Mahmut, sevgilisinin hasretinden prangalar eskitiyordu. Bir yerde buluşmalı ve onu görmeliydi. Buluşma yerinin yazılı olduğu mektup bildik bir yolla, Kinyas aracılığıyla gönderilecekti ama tarz farklı olmalıydı. Devrimci olmak kolay değildi,

- Görevini biliyorsun, değil mi Kinyas?
- »Biliyorum Mehmet Abe
- Eylem kararlılığında bir değişme oldu mu?
- Yoh Mehmet Abe...
- Çevresel etkenler göz önüne alındı mı?
- Alındı Mehmet Abe,...
- Devrimci kime denmez?
- Görevini tam yapmayanlara,...
- İşte ilk görevin. Al bu mektubu Fadile Ablana ver.

Kavganın bilmediği kasabada; aşkını, sevgisini, sevecenliğini büyüten biri daha vardı, Emin! Kasabanın gençleri, ismini yeni heceledikleri bir "dava"ya sevdalanırken; Ö, yıllardır kalbinin temrinlerinde yer eden "aşk"a sevdalanmıştı. Çatışma ve kavganın ortasında yeşeren, biraz deli biraz sakat bir aşk! İlk başbaşa kaldıklarında "sevgilisi" elini tutmuştu. Aışkın değildi böyle bir şeye. Kasabanın kızları yüzüne bile bakmıyordu, Üstelik deli deyip alay ediyorlardı. Kendisi de inanamıyordu, Hanı "güzel birinin karşısında güzel biri olmalıydı ki" herşey daha güzel olsun. Karşısındaki tamam da, kendisi güzel değildi kil Birşeyler söyleyecekti ama söyleyecek bir şey bulamadı. Ceviz getirmek istedi sadece. Sevgilisinin elinin sıcaklığını

derinden hissetmeye başlayınca ondan da vazgeçti, "Cevizin zaten yaş olduğunu", yenmeyeceğini hatırladı. Bir ceviz için bu güzel an feda edilir miydi,...

İkisi de henüz bilmiyordu ama bu güzel günler uzun sürmeyecekti,...

Ve Eylül Ayı'nın 12.Günü,, Bir Cuma sabahı,, Askeri yönetim herşeyin üstünden" silindir gibi geçmişti. Karşı kutuplar, o sabah, aynı kamyonlarla, belirsiz bir uzama uzandılar, Dağılan yaşamlar, yarım öyküler! Ne kendileri kaldı, ne kavgaları, ... Bir rüyanın peşindeydiler,, "Sosyalizm iyi bir şey olsaydı zaten devlet getirirdi", "Fazla masraflı olmadığı sürece iyi olan herşeyi zaten getirmiyor muydu devlet". Şimdi bir bilinmeze doğru yol aldılar. Çok azı dönebildi. Kiminin payına acı düştü, kimininkine hasret,, Kiminin sevdası kül bağladı,-kiminin"aşk"ı yad ellere karıştı.

Kasabanın yazgısıydı bu! Güzel şeyler de gelirdi kasabaya; ama hiçbirini uzun süre kalamazdı, Silindir, Eminin sevdasının üzerinden de geçmişti. Emin'e düşen yine hasret, yine hasret,, Ayrılık vakti gelmişti. Sevgilisine, sevgisinden başka verecek birşeyi yoktu. Ha, bir de gözlüğü vardı. Nesnel olarak verebileceği tek şey de oydu zaten. Son bir şey yapmalıydı. Birkaç ay önce örgütün ismini yazdığı Vatan Tepesi'nin yamacından geçecekti sevgilisini taşıyan otobüs. O tepe şimdi, de aşkına tanıklık etmeliydi. Ediyordu da,, Sevgilisinin adı o tepeyi süslüyordu,,

Bir aşkın masumane ifadesi yine yanlış anlaşılmıştı. Bu tepe hep zararlı şeylere yataklık etmişti. Bu da onlardan biri olmalıydı, Açılımı bulunmuştu,,

• Türkiye Ulusal Uygar Banş Akademisi

* * *

"Tanrı'nın ve devletin yalnız bıraktığı" bir yöredeki sosyal hayatın ve insan ilişkilerinin; insanların fiziki görünüşleriyle ve giydikleri yöresel kıyafetlerle alay edilmeden, konuşma bozuklukları çok fazla abartılmadan, insanların onurunu kırmadan ve onları aşağılamadan, mizah yardımıyla, esprilerle anlatılabileceğini gösteriyor bu film. İzleyenlerin yüzünü hüznle beraber tatlı bir "Gülümse"me kaplıyor.

Mizahı ve espriyi kendi giydirdikleri şalvarda, konuşma bozukluklarının kendi versiyon lafı nda arayan, mizah ve espri üretecek zekadan yoksun kimileri ise, "komiklik" adı altında yaptıkları şaklabanlıklara varsın devam etsinler.

"Tarih; çapkın bir bunak gibi gündelik hayatta gözünü yeteneksiz güzellere dikse de, son tahlilde, yeteneğin ve emeğin hakkını yazıyor hatıra defterine"